

ЦОНЧО РОДЕВ ЧУДАКЪТ

chitanka.info

Отначало Васил Г. Василев опита с писец. От тези, металните, появили се напоследък, с неразбираеми германски думи и букви върху тях. Топеше в черното мастило — думата туш още не беше проникнала в новоосвободена България — и къде на ръка къде с линийка нанасяше гъсти успоредни черти върху излъсканите по колената места на панталона си. Привърши единия крачол, отиде до прозореца и една дълга минута наблюдаваше „творбата“ си. После изруга гласно:

— Чорт возми!

Да ругае на руски той се бе научил от своя настоящ началник.

Началникът не беше кой да е, а действителният щатски съветник Проскурин. Но българите, още прекалено девствени в усвояването на йерархическото раболепие и излезли от робството с някакво неразбираемо за русите чувство на демократизъм, чуха негови другари и равни да го наричат свойски само Алексей Феодорович. Това им допадна и те го възприеха, без да им мигне окото. А него това го забавляваше и не без основание — не липсваха дори такива комични случаи, когато някой от подчинените му го наричаше „господин Феодорович“ или дори „господин Алексей“. Обаче действителният щатски съветник приемаше всичко това откъм смешната му страна, та си остана Алексей Феодорович за всички в управлението, даже и за разсилния. Така ще остане той и в нашия разказ.

Та именно този Алексей Феодорович беше добряк и половина, дребнавостта и сприхавостта бяха последните качества, които можеха да му се припишат, но иначе за щяло и нещяло праскаше по някоя ругатня, а често и твърде по пиперлия приказка — просто такъв му беше адетът. Той, руснакът-началник, полагаше неимоверни усилия да научи български, но с твърде относителен успех: точно в същата степен Васил Г. Василев научи ругатните му, като ги изговаряше така побългарени, че Алексей Феодорович и другите му еднородци от тъй нареченото „временно руско управление“ го разбираха само с много голяма доза въображение.

А сега, когато произнесе своето твърдо „Чорт возми!“, Васил Г. Василев имаше предвид не началника си, а насроченото за същата вечер угощение — също и думата банкет бе още непозната в българския речник — в чест на гостуващия Негово високопревъзходителство господин генерал С. и хулеше угощението, защото то го поставяше пред неочаквани затруднения. Поради

костюма; не казваме „черния костюм“, защото той бе единственият под бохчичката с намушените по нея орехови листа, която трябваше да пази от прах и молци целия гардероб на служителя в Окръжното управление Васил Г. Василев. Благодарение на ръкавелите с по два ластика, неизменна притурка към външния вид на служителя, ръкавите на сюртука му изглеждаха горе-долу прилично. Но същото не можеше да се каже за панталоните: по коленете те бяха така излъскани от носене, че (според собствения му израз) блестяха като дини на слънце. Този именно недостатък на облеклото си се бе заловил да замаскира Васил Г. Василев. В интерес на истината заслужава да се добави, че за изгледа си той не даваше и пет пари, но мислеше за друго — че на угощението щеше да представлява не Васил Г. Василев, довчерашия селски учител, а българина-служител (тогава се употребяваше наименованието службаш), удостоен от доверието на освободителите да поеме дял в управлението на Отечеството. Този именно българин-служител, според философията на Васил Г. Василев, нямаше право да изглежда зле, да има нескопосно облекло, недодялано държание или глуповат израз на устните. Защото предизвикаше ли с нещо подигравателна усмивка, тя щеше да бъде не за негова сметка, а за сметка на днешна България, че и на утрешната.

— А ну тебя к свиням сабачим^[1] — повторно изхока Васил Г. Василев. Този път по адрес на „художеството си“. Понеже резултатът от „майсторлъка“ му се оказа направо плачевен — на коляното ивичките черно мастило личаха дори повече, отколкото излъскания от дълга и вярна служба плат.

Докато обмисляше новосъздалото се усложнение, отвън се разнесе кикот. Васил Г. Василев откъсна очи от нескопосната си майстория и погледна през прозореца. На отсрещната страна на улицата няколко момчетии, вероятно чирачета или хаймани, го сочеха с пръст и се превиваха от смях. Малко почуден той потърси причината за неочакваната им веселост. И се засрами от себе си: той, служителят в Окръжното, изглеждаше по-карикатурно от който и да е карагьозчия по панаирите. Че кому ще дойде наум да е с черно сако, бяла риза и папийонка, а надолу по донове? Чтоб ти сдох!^[2] — изруга той сам себе си и побърза да се скрие. Младежите навън се посмяха още и му подвикваха да се покаже, но това скоро им омръзна и си тръгнаха.

Тръгнаха си те, но неговият проблем остана. Проблемът „угощение и лъснати панталони“. Дълго напруга ум Васил Г. Василев, докато измисли онова, за което трябваше да се сети още отначало. Навлече панталоните и излезе на двора. В курника на хазяите лесно направи снопче от кокоши пера, после се върна, изля от черното мастило в една паничка и с набързо скалъпената четчица захвана да топи в него и да нанася равен слой върху излъсканите места на крачолите. (Вечерта щеше да констатира, че черното е преминало през плата и се е лепнало и върху долните му гащи, но тогава той щеше да има други кахъри и нямаше да обърне чак толкова внимание на поредната си неудача.) Поразходи се, за да изсъхнат двете петна, и предпазливо приближи до прозореца, за да огледа работата си. Остана доволен; вярно, сега коленете му бяха даже по-черни от останалия плат, но лъскавината я нямаше, а останалото щеше да се поприкрие от несигурната светлина на газените лампи и свещите. Сега вече Васил Г. Василев прецени вида си като достатъчно опрятен (също и тази дума бе възприел от началника) и храбро пое на среща с Негово високопревъзходителство.

В гостилницата, наета нарочно за угощението, внезапно настъпиха шум и суетня — господин генералът пристигаше! Поканените — трябва да имаха осемдесет души, че и повече — уж не бяха военни люде, пък се подредиха с изумителна сръчност. Алексей Феодорович приветствува на техния си език Негово високопревъзходителство, после тръгна на крачка пред него покрай редицата, за да му представи „сливки общества“^[3] както той се изрази. И от човек на човек, скоро приближи и към края, където бе намерил място и Васил Г. Василев. Когато го видя, добряшкото лице на началника плувна в червенина и придоби изражение на суровост и възмущение, каквито май никой досега не бе виждал върху него.

— Ах, ты, чудак проклятый! — изсумтя той в добре разресаните си мустаци. — Как можяхте да дойдете така, господин Василев?!

Васил Г. Василев инстинктивно погледна към колената на панталона си, но не видя нищо конфузно — трябваше да се взреш много отблизо, за да забележиш петната от черно мастило. И като не

разбра гнева на началника си, отговори с повдигане на рамене, което би трябвало да означава искрено недоумение.

— А ръкавиците? — продължи да го мъмри Алексей Феодорович. — Къде са ви ръкавиците? С гола ръка ли ще се ръкувате с Негово високопревъзходителство?

— О, това ли било! — успокои се Васил Г. Василев. — Купих си бели ръкавици, господин началник. Но, вижте, те се оказаха много нежни за моите лапи.

И в уверение на думите си той извади от джоба два чифта ръкавици, разпукани тук-таме по шевовете.

Неколцина се изкискаха, само приятелят му Илия Блъсков (впрочем те имаха еднакъв ранг в „Окръжното“, „членове-помощници“) му рече съчувствено:

— Абе, Василе, как не ти стигна акълът бе, да поискаш продавачите да ти ги разширят според ръката!? Нали имат специални машинки за тази цел? Ама и те какви са, негодяите му с негодяи. Разбират, че някой не познава тези изтирифинтености, пък...

Блъсков не можа да завърши. Господин генералът се изправи до тях и го прекъсна със самото си присъствие. Подочул бе, изглежда, за какво се отнасяше препирнята, понеже произнесе омиротворящо:

— Заради ръкавиците ли се смущавате, господине?

— Откровено речено, не се смущавам никак, Ваше Високопревъзходителство — спокойно отговори Васил Г. Василев, — само ме е яд, че с небрежността си скандализирам господина началника си, когото искрено уважавам и обичам.

Негово високопревъзходителство го изгледа с любопитство и едната му вежда се вдигна почти до косата.

— Не се смущавате никак, казвате? В днешното суетно време се иска много смелост за това, господине...

Имаше неизречен въпрос в изреченото и член-помощникът в Окръжното Василев не се поколеба да обясни думите си:

— Аз съм от едно поколение, за което беше по-важно какво са свършили ръцете ти, отколкото в какво са облечени — това е всичко.

Втората вежда на господин генерала догони нагоре първата.

— Ще позволите ли да попитам, господине, каква беше професията ви преди, хм, да станете... да станете — как се казва? — служашчий?

— Бях учител, Ваше Високопревъзходителство — каза не без известно самочувствие Васил Г. Василев и добави: — Народен учител. Сега съм на четиридесет години, а двайсет и три от тях отдадох на школото. Пари не спечелих, нямам собствен дом, нито друг костюм освен този на гърба ми. Но като учител преживях много: и църковните борби, и обновлението на училището, и Априлското въстание... Може би хиляда българчета да са преминали през тези мои ръце, които не се вместили в белите ръкавици. Но само сто от тях... какво говоря? Само десет от тях ако са станали хора, истински *човеци*, аз действително нямам причини да се срамувам от ръцете си...

Негово високопревъзходителство помисли върху думите му, веждите постепенно заеха обичайното си положение. После се случи нещо, за което после дълго се говореше в града — господин генералът бавно свали дясната си ръкавица и така, с гола ръка, стисна ръката на неизвестния му допреди малко Васил Г. Василев.

Когато представянето завърши, господин генералът зае „председателското място“ на масата. След него се настаниха по-видните участници в угощението — от лявата му страна офицерите от неговата свита, от дясната — всеки според ранга си, руснаците много държаха на това, началниците от „временното управление“. Когато седна и последният от главните, със „сливки общества“ се извърши невероятна промяна. Чинната допреди секунда редица мигом се превърна в иначе тиха, но беснееща сган, която с всички средства, включително блъскане, тикане, лакти в ребрата и настъпване по краката, се стремеше към местата най-близо до големците — едва като се освободи от робството, българинът разбра истинското значение на турския израз „кьор софра“ и с похвална схватливост бе усвоил значението на местата около масата. А това значение нямаше нищо общо със знатността или представителността; просто редът бе такъв, че блюдата се поднасяха първо на генерала, за да си сервира ако и колкото пожелае, после тръгваха по дължината на масата... докъдето лъсваха дъната им.

Пък то, Бога ми, си заслужаваше боричкането. Такива вкуснотии, такива лакомства се сипеха по масата, каквито и най-истинските представители на новоизлюпения „сливки общества“ не бяха

сънували. Само закуските (това руско понятие просъществува твърде кратко, иначе според политическите периоди то се заменяше с предястия, ордьоври, форшпайзета или с най-ранното — мезета) бяха повече от двадесет. И какви чудесии, какви деликатеси: чер хайвер и хайвер от съомга, риби, непознати по тези места, хапки от пържени наденици и еленски бут, опашки от раци, големи и дебели колкото мъжки показалец, сармички с размера на детско кутре, една особена салата с разбити яйца в нея, на която ѝ остана име „руска“, а самите руснаци я наричаха „провансалска“ и какво ли още не! А напитките? О, Господи и свети четиридесет мъченици — как да се справиш в това море от познати и непознати питиета? Ами че то само ичкиите (както се казваше все още) бяха до една дузина — като се започне от известната вече водка, та се стигне до бутилки с неразбираеми етикети на латиница, — за белите и червените вина и за шампанското да не говорим, те се лееха като от чешма!...

Едва бяха започнали да поднасят същинските ястия — от пуйки до печени прасенца с лимони в устата, — когато Алексей Феодорович се досети нещо и направи едва забележим знак на Илия Р. Блъсков. А когато българинът се надвеси над рамото му, рече:

— Не виждам нашия приятел господина Василева...

— А, тъдява в навалищата ще да е — отговори успокоително запитаният, но личеше, че и той е загубил из очи другаря си.

— Тревожа се да не последва пак някоя нелепица като одевешната с ръкавиците, господин Блъсков. Е, нея господин генералът прие с нещо като приятно удивление, нооо... Но вие знаете що за чудак е нашият член-помощник — може да ни докара такива затруднения, дето после с месеци да ги оправяме. Ами достатъчно е да завърти пак шарманката^[4] си на своята вечна песен за високата си плата, за да провали вдън земя усилията ми да изкрънкам — тази дума началникът произнесе на чист български — нещо повечко за казначейството^[5] на нашето Окръжно...

Нямаше нужда от повече приказки, за да се разберат. Още откакто на 1 август 1878 година Алексей Феодорович състави щата на трите новообразувани съвета — градски, окръжен и съдебен, — Васил Г. Василев, който като дългогодишен учител бе получил по заслуга поста на член-помощник на Окръжния съвет, непрекъснато опяваше едно и също: „Аз не съм тунеядец“, „Вземам безсъвестно много пари,

пък като от нищо не отбирам, и нищо не мога да върша“, „Не, не сме достойни ний за една такава работа и за една такава голяма плата, не, не струваме ний толкова“^[6] и какви ли не приказки все от същия род. И го говореше не на шега, а със срам и душевно гърчение, които не можеха да бъдат преструвка.

— Или ще изтърси нещо за — как беше? — „разточителните пътни разноски“ (така казваха тогава на командировъчните), които даваме на служащите, когато обхождат селата на окръга — продължи началникът.

Намекваше за друга случка из службашкото битие на Васил Г. Василев. Във връзка с първото свикване на новобранци член-помощникът Василев бе пратен да обходи за организиране на войскосъбирането двадесет и пет села. За тази работа му се полагаха по най-скромна сметка петдесет рубли^[7], а той свършвайки безупречно цялата работа, върна в казначейството тридесет и пет — не можело така с лека ръка да се харчи от тънката хазна на България. Тогава Алексей Феодорович гласно го похвали и го нарече „такъв икономист“, пък в себе си тегли най-цветистата ругатня от богатия си словарь. Зер ако поведението на този чудак се приемеше като задължително за всички служители, нали можеше да дойде ден, когато и сам той, началникът, да я кара на хляб, сол и лук, „за да не се харчи с лека ръка от тънката хазна на България“?

Илия Р. Блъсков се позасмя и без да съзнава, че налива масло в огъня, подхвърли шеговито:

— Е, господин началник, най-много при болест да връщаме половината от платата си...

Подмяташе за друг от подвизите на Васил Г. Василев, в който и сам Алексей Феодорович бе взел косвено участие. Тази история беше такава:

Веднъж Алексей Феодорович трябваше да направи обиколка из някои села „по делам служби“ и за да не е сам — пък и да го използва като преводач, — взе господин Василев да му прави дружина. Свършиха работата благополучно, само дето Васил Г. Василев се върна с една тежка простуда, която го задържа петнадесет дни в леглото. Когато вече, се чу, че се е пооправил, добрякът Алексей Феодорович му стори една преголяма чест: посети го лично в бекарската му квартира — колкото да му засвидетелствува уважението си, толкова и

за да му занесе на крака месечната заплата. Вместо да се трогне от постъпката му, Васил Г. Василев избухна в нечувана сръдня — как можел той да приеме цялата си плата, щом друг е вършил цели петнадесет дни работата му. „Туй е тунейдство, аз да лежа у дома, пък другият да ме замества безплатно, това не го приемам, това е съвсем несправедливо“ и прочие, и прочие. Как ли не го убеждава тогава началникът, как ли не му напомняше, че болестта му е дошла „по делам служби“, член-помощникът оставаше непреклонен: „Господин началник, има пословица, която гласи: «Насила мож да вземеш от някого, но насила не мож му да.» Затова ето на какво ще склоня: пет рубли ще взема, защото ми се падат по право, а петте ще дадете на заместника ми. Най-сетне и тая чест, която ми направихте, да додите да ме посетите и да ми донесете платата, пет рубли ли струва за мене? Благодаря ви. За по-нататък недейте ме пресилва, моля!“^[8] Нямаше как, Алексей Феодорович се принуди да отстъпи. Той се постара да залепи на лицето си една възкрива усмивка, взе обратно пет от рублите за онзи, който бе замествал господин Василева, и с това случката сякаш се приключи. Да, сякаш се приключи, но Алексей Феодорович не я забравяше...

— Потърсете, моля, господин Василева — каза той на Блъсков — и се погрижете за него. — И добави многозначително: — Впрочем и за всички нас също...

Като се старееше да остане незабележим за големците, Илия Р. Блъсков с привидно небрежна крачка премина по дължината на масата. И в самия ѝ край откри своя приятел и колега. Последен в редицата на трапезата, Васил Г. Василев седеше там „смърлушен“ (както щеше да си спомня по-късно Блъсков) с някакво противоречиво изражение на лицето — едновременно на доволство и отчужденост. За отчуждеността приятелят му не се учуди — заел място, което не подходеше на службата му, а и между съвсем непознати хора, Васил Г. Василев нито можеше да участва в разговорите им (доколкото изобщо разговаряха покрай тези заети с къде-къде по-важна работа челюсти), нито знаеше имената на личностите, които одумваха. Но причините за доволството така и останаха неразбираеми за него.

От лицето на колегата погледът на Блъсков се премести върху масата пред него. И внезапно изпита смесеното чувство на срам и състрадание — нищо от богатите закуски и гозби не беше достигнало

до запокитения накрая член-помощник на Окръжното управление, само една бутилка шампанско и панерче с хляб се бяха промушили, кой знае как, покрай чуждите ръце до него. Без никаква завист или негодувание Васил Г. Василев бе приел случилото се с мюсюлманското примирение, че „така е било писано“, и докато в другия край на масата бяха преминали вече на различни чешити сирена и други доядки, той смирено си отчупваше хапчици хляб, поръсваше ги със солчица, а после, ако засядаха на гърлото му, ги прекарваше нататък с глътка шампанско.

— Защо е това скромничене бе, господин Василев! — сопна се в ухото му Илия Р. Блъсков, като се приведе достатъчно над рамото му. — Хляб и сол — това ли подхожда на един член-помощник от Окръжното?

— Хайде, хайде, господин Блъсков — отговори му благодушно, но също с половин глас колегата. — Ти също си тук от учителското поприще, та следва да знаеш от опит, че и с хлебец и солчица се преживява нелошо...

— Но туй е неморално! — продължи да се сърди не на шега другият. — Как може някои да се тъпчат с дивеч и френски сирена, а на крачка от тях един член-помощник да я кара на хлебец и солчица?!

— А, има и шампанско — засмя се Васил Г. Василев и показа с очи бутилката и чашата пред себе си. — Като даскалувах в Куртдере, да не съм пил обед и вечер истинско шампанско?...

Блъсков не се поддаде на шегата.

— Добре, прибавям и шампанското. Морално ли е, питам...

Приятелят му не го остави да се доизкаже. Притегли го по-близо до себе си и му зашепна оживено:

— Оставете тези големи думи за морално-неморално, господин Блъсков. Аз и на това съм доволен и предоволен — хапка и капка, хапка и капка... Пък ние, службашите държавни, трябва да имаме и друго наум, приятелю — нам не е позволено да се разпускаме прекалено и да подядаме господина генерала.

Илия Р. Блъсков облещи очи:

— Как така да подядаме господина генерала? — попита с искрено изумление.

— Много просто. Нали той прави това угощение и после за всяка наша глътка следва да се бърка все по-дълбоко в кесията си? Е, може

да е генералска, но и тя трябва да бъде щадена...

Очите на Блъсков станаха вече колкото средно големи палачинки.

— Шегуваш ли се с мене, господин Василев? Мигар не знаеш, че не генералът гощава нас, а ние — него?

Цялата кръв се оттегли от лицето на Васил Г. Василев.

— Как? — рече той с променен глас. — Искаш да речеш, че ние ще плащаме всичко, което...?

— Е, „ние“, „ние“!... Не ние лично, разбира се, но българската хазна.

— Можеш ли да се закълнеш в думите си? — прегракнало рече член-помощникът от Окръжното.

— Естествено. Но трябваше да се досетиш за това и ти. Освен ако съзнателно не търсиш да си противоречиш: хем да вдигаш на пиедестал братушките-освободители, хем да очакваш на туй отгоре и да ни угояват с тънки лакомства...

Васил Г. Василев очевидно изобщо не чу последните му думи. Той се замисли дълбоко, за минута или две като че престана да присъствува и в салона, и на трапезата. После, сякаш пробуден внезапно от най-дълбок сън, той не стана, а рипна на крака, грабна шапката си и с решителни крачки напусна угощението. Другарят му го проследи с поглед, пък вдигна безпомощно рамене:

— Наистина е безподобен чудак, горкият...

На сутринта една от службите в Окръжното управление само в половин минута преживя три невероятни изненади: Васил Г. Василев дойде с почти половин час закъснение, за пръв път не надяна ръкавелите си и не поздрави никого. Вместо това той с широки, решителни крачки се запъти направо към стаята на началника. Смаяни, служителите оставиха перодръжките и се заслушаха. И не се наложи да напрягат слух — скоро през вратата на началниковата стая долетяха два познати им гласа, които не с минути, а със секунди ставаха все по-високи и по-високи. Кой почукал, кой не, служителите един по един се намъкнаха през вратата — тогава още не бяха усвоени всички правила на официалностите и чинопочитанието. И станаха свидетели на странна сцена: изправени от двете страни на работната маса, Алексей Феодорович и Васил Г. Василев говореха едновременно и правеха

напразни усилия да се надвикат един-друг. И тогава се случи чудото — уж кроткият, тих „божа кравичка“ Василев надви опитния в командите — глас на началника.

— Аз само моля да ме изслушате и да вникнете в думите ми, господин началник. Снощи, преди да си тръгна, аз добре поразпитах в ахчийницата. Записах си цените на всичко по-така от яденото и питото, останалото си го знам от опит. А сетне до заранта пресметнах най-точно сторените разноси по угощението. И мога да ви докажа точ в точ онова, до което стигнах: че се пада по пет рубли на всекиго от нас, който яде и пи там. И тъй като аз по никакъв начин не мога да приема в свободна България един да яде и пие, а друг да плаща, моля ви тозчас да приемете тези пет рубли — Васил Г. Василев постави една банкнота на масата, — те са моята част от угощението. И държа всички останали да си дадат своята: стига да ми позволите, аз лично ще мина, когато се раздават заплатите, и ще ги събера от ваше име.

Всичко това Васил Г. Василев не го каза, а го изстреля като залп. Началникът, който през целия монолог напразно бе правил опит да го прекъсне, най-сетне успя да извика:

— Чъорт пабери!^[9]

— Чорт-морт, това е! — изригна Васил Г. Василев с една гама по-високо. И в същия тон заяви недвусмислено: — Или ще вземете от всекиго по пет рубли, или най-настойтелно ви моля още сега да приемете оставката ми.

На масата до петте рубли се появи и готово написано заявление за напущане.

При тази нова проява на чудащина Алексей Феодорович изведнъж омекна. И обърна „со кротце и со благо“.

— Ама чакайте бе, господин Василев. Вие сте отскоро на държавна служба, още много неща не са ви чак до там ясни...

— Ако ще са в ущърб на държавата, не желая и да ги научавам, господин началник, — не го остави да се доизкаже другият. — За мен няма трети изход: или ще съберем парите, прахосани за угощението, или с един ваш параф от следващата минута прествавам да съм службаш. Толкоз!

Спориха още доста, но все ялово — всички увещания на Алексей Феодорович се сблъскваха с неотстъпчивостта на Васил Г. Василев и там рухваха сломени. Не помогнаха и молбите. И най-сетне

началникът се принуди да отстъпи. Той, разбира се, не можеше да приеме рублите на член-помощника (още по-малко — да събере цената на угощението от всички участници в пиршеството) и най-накрая, уморен и отчаян, извъртя един нечетлив подпис върху заявлението на служителя. Тогава чудакаът Васил Г. Василев прибра банкнотата си от масата, поклони се с уважение и без да произнесе дума повече, се завъртя „кругом“ и излезе от стаята. Всички събрани го познаваха добре, та знаеха — туй не беше лошо изиграно театро, а жива и безвъзвратна истина.

Може би цели пет минути никой в стаята нито произнесе нещо, нито помръдна. После Алексей Феодорович извади от джоба кърпа и избърса челото си, пък тежко се отпусна на стола.

— Искам да ви кажа следущото, господа — рече той тихо и някак унесено. — Ако постъпката на господин Василева и да е опърничава, ако и да ни се вижда малко смешна, но аз ви уверявам, че ако и занапред повечето от служителите на България биха били подражатели на господина Василева, то вашето отечество би заприличало на обетована земя^[10].

---

[1] А ну, тебѣ, к свинѣям собачѣим — безсмыслена по съдържание руска ругатня от епохата; в превод би трябвало да означава нещо от рода на „Да вървиш към свинско куче“. ↑

[2] Чтоб ты сдох! — Да пукнеш дано! (рус.) ↑

[3] „Каймакът на обществото“ (рус.) ↑

[4] Шарманка — латерна. ↑

[5] Казначейство (рус.) — ковчежничество, финансова служба. След освобождението терминът е бил използван и у нас. ↑

[6] Репликите на Васил Г. Василев — автентични. ↑

[7] През „Временното руско управление“ рублията е била основна монетна единица в България, замествайки турската лира. ↑

[8] Репликите на Васил Г. Василев — автентични. ↑

[9] Чёрт побери! — Дявол да го вземе! (рус.) ↑

[10] Думите на началника — автентични. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.